

Vergaderjaar 1991-1992 Nr. 366

22 711**Protocol tot wijziging van de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van Japan tot het vermijden van dubbele belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen; 's-Gravenhage, 4 maart 1992****Nr. 1****BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN**

Aan de Voorzitters van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 7 augustus 1992

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 14 augustus 1992. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal wordt onderworpen kan door of namens één van beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 13 september 1992.

Ter voldoening aan het terzake bepaalde in de Grondwet¹, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen het op 4 maart 1992 te 's-Gravenhage tot stand gekomen Protocol tot wijziging van de Overeenkomst tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van Japan tot het vermijden van dubbele belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen (Trb. 1992, 68)².

Een toelichtende nota bij het Protocol treft U eveneens hierbij aan. De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1), add.art. XXI, (1)(a) G.W. en art. 61, (3), G.W. 1972.

² Ter inzage gelegd bij de afdeling Parlementaire Documentatie.

S-IZ

Toelichtende nota

Inleiding

Met het onderhavige, op 4 maart 1992 te 's-Gravenhage ondertekende, Protocol wordt beoogd te komen tot een wijziging van de Overeenkomst tussen de regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de regering van Japan tot het vermijden van dubbele belasting met betrekking tot belastingen naar het inkomen van 3 maart 1970 (Trb. 1970, 67), hierna «de Overeenkomst». De belangrijkste wijziging betreft de door Japan in te houden bronbelasting op dividenden die door een in Japan gevestigd lichaam worden betaald aan een in Nederland gevestigd lichaam dat ten minste 25% van de stemgerechtigde aandelen van het Japanse lichaam bezit. Japan is ingevolge artikel 11, derde lid, van de Overeenkomst gerechtigd over deze zogenoemde deelnemingsdividenden 10% belasting in te houden. Omgekeerd mag Nederland in dergelijke gevallen slechts 5% belasting heffen. Dit verschil vindt zijn grond in de omstandigheid dat de Japanse vennootschapsbelasting ten tijde van de totstandkoming van de Overeenkomst verschillende tarieven bevatte voor ingehouden winst en voor uitgedeelde winst. Het tarief voor uitgedeelde winst was meer dan 10% lager dan het tarief voor ingehouden winst. Omdat door Japanse moedervenootschappen van Japanse dochtervenootschappen ontvangen deelnemingsdividenden voor een vierde deel in de belastingheffing werden betrokken bij de Japanse moeder, werd over die dividenden ongeveer 9% belasting bijgeheven. Japan wilde voorkomen dat Nederlandse moedervenootschappen met betrekking tot de van hun Japanse dochtervenootschappen ontvangen deelnemingsdividenden in een gunstiger positie zouden komen te verkeren doordat op die dividenden minder belasting zou drukken dan op dividenden die Japanse moedervenootschappen ontvangen van hun Japanse dochtervenootschappen. Vanuit die optiek wilde Japan indertijd niet met een lagere bronheffing instemmen dan 10%. In diplomatieke nota's, die bij de ondertekening van de Overeenkomst in 1970 zijn uitgewisseld, werd evenwel vastgelegd dat zodra de basis voor een verschillend bronbelastingpercentage voor Japan en voor Nederland niet langer bestaat, Nederland en Japan de herziening van de desbetreffende verdragsbepalingen ter hand zullen nemen teneinde het Japanse bronheffingspercentage op hetzelfde niveau te brengen als het percentage dat voor Nederland geldt. Het door Japan gehanteerde gedifferentieerde tarief voor uitgedeelde en ingehouden winsten is in het kader van recente hervormingen sedert 1989 gefaseerd omgebouwd tot een uniform tarief voor de Japanse vennootschapsbelasting dat geldt sedert 1 april 1990. Daarmee kwam de grond te vervallen om nog langer in de Overeenkomst het onderscheid te laten voortbestaan tussen de door Nederland en Japan toe te passen bronheffingspercentages met betrekking tot deelnemingsdividenden.

Verloop van de onderhandelingen

Reeds in 1989 zijn door Nederland schriftelijk voorstellen voor een aanpassing van de Overeenkomst gedaan overeenkomstig het gestelde in de hiervoor bedoelde notawisseling uit 1970. In verband met heroverwegingen van het Japanse (verdrags)beleid, bleek dat land eerst in het najaar van 1991 bereid ter zake met Nederland besprekingen te voeren. Van Japanse zijde is er in de besprekingen de nadruk op gelegd dat Nederland het eerste land zou zijn waarmee Japan zijn onder verdrag toe te passen percentage voor de bronbelasting voor deelnemingsdividenden zou verlagen beneden 10 en dat het voorliggende Protocol ter zake een voortrekkersfunctie ten opzichte van het Japanse parlement zal vervullen.

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt omdat het uitsluitend een opmerking van redactionele aard bevat (artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State).

Voorts was Japan tot deze verlaging slechts bereid als deze gekoppeld zou worden aan de opnemings van bepalingen betreffende de uitwisseling van inlichtingen en een bepaling voor de bijstand bij invordering. Daarmee is door Nederland ingestemd omdat zulks aansluit bij het Nederlandse verdragsbeleid ter zake. Hierbij zij aangetekend dat er van Japanse zijde bij de onderhandelingen over het onderhavige Protocol op is gewezen dat Nederlandse amenderingen van de ter zake door Japan voorgestelde bepalingen zouden kunnen leiden tot een aanmerkelijke vertraging in de behandeling door het Japanse parlement. Om een spoedige totstandkoming van het Protocol niet in gevaar te brengen is daarop besloten de Japanse voorstellen tot uitgangspunt voor de besprekingen te nemen. In de loop van de besprekingen is van Nederlandse zijde onderzocht of Japan bereid zou zijn om de Overeenkomst ook op andere punten aan te passen aan de actuele ontwikkelingen. Daarbij is er op gewezen dat in Europees verband, maar ook daarbuiten een tendens valt waar te nemen om niet alleen de bronheffingen op deelnemingsdividenden maar ook op interest en royalty's geheel af te schaffen dan wel sterk te verminderen. Japan bezint zich momenteel op een eventuele reactie op deze ontwikkelingen. De uitkomst hiervan staat echter thans nog niet vast. Het uitgangspunt van het Japanse stelsel van directe belastingen blijkt op dit moment nog steeds te worden gevormd door een systeem van belastingheffing aan de bron. Daarom was Japan nog niet bereid om vooruitlopend op een eventuele herziening van dat beleidsuitgangspunt reeds nu in te gaan op Nederlandse voorstellen tot afschaffing van een bronbelasting op deelnemingsdividenden en tot een herziening van de Overeenkomst op het gebied van de bronheffingen van interest en royalty's.

Het overleg met Japan is uitgemond in het thans voorliggende Wijzigingsprotocol. Naar de mening van de eerste ondergetekende vormt dit Protocol een voor Nederland gunstig resultaat. De verlaging van de Japanse bronheffing op deelnemingsdividend is gunstig voor het Nederlandse bedrijfsleven. Door een Nederlandse moederverenootschap ontvangen deelnemingsdividenden blijven door de toepassing van de deelnemingsvrijstelling in Nederland buiten de belastbare winst van de moederverenootschap. Als gevolg daarvan komt de op die dividenden drukkende Japanse bronbelasting niet voor verrekening met de Nederlandse venootschapsbelasting in aanmerking. De Japanse bronbelasting vormt daardoor een pure kostenpost voor de Nederlandse moederverenootschap. Verlaging van die bronbelasting betekent derhalve een rechtstreekse verlaging van de bedrijfslasten van de betrokken Nederlandse moederverenootschappen. Daarnaast wordt ook de opnemings in het verdrag van bepalingen betreffende de uitwisseling van inlichtingen en bijstand bij invordering voor Nederland positief beoordeeld omdat zulks onderdeel vormt van de doelstellingen die Nederland in verdragsbesprekingen zelf nastreeft.

De budgettaire gevolgen van dit Protocol zijn neutraal tot zeer licht positief. Voor het Nederlandse bedrijfsleven zijn de gevolgen positief.

Artikelsgewijze toelichting

Artikel 1

Ingevolge dit Protocol zal Japan, evenals Nederland in de omgekeerde situatie, over deelnemingsdividenden die door Japanse dochtervenootschappen aan Nederlandse moederverenootschappen worden betaald voortaan nog slechts een bronbelasting van ten hoogste 5% mogen heffen. Een verdere verlaging van de wederzijds toe te passen bronheffingspercentages was voor Japan nog geen optie. Hierbij zij aangetekend dat, zoals hiervoor reeds is aangeduid, de Overeenkomst met Nederland

de eerste verdragsrelatie zal zijn waarin Japan bereid is zijn bronheffing over deelnemingsdividend onder 10% te laten zakken. Voorts zij nog opgemerkt dat dit verlaagde percentage geldt indien ten minste 25% van de stemgerechtigde aandelen wordt gehouden gedurende een periode van zes maanden onmiddellijk voorafgaand aan het einde van het boekjaar waarover de winstuitdeling plaatsvindt. Op dit laatste punt van de vereiste bezitsperiode is sprake van een beperkte wijziging ten opzichte van de huidige bepaling van artikel 11, derde lid, waarin een bezitsperiode is voorzien van zes maanden voorafgaande aan de datum van betaalbaarstelling van de dividenden. Deze formulering is op uitdrukkelijk voorstel van Japan opgenomen teneinde deze te doen sporen met het Japanse verdragsbeleid op dit punt. Aangezien daar dezerzijds geen bijzondere bezwaren tegen bestaan en gegeven het uitgangspunt om zoveel mogelijk aan te sluiten bij het Japanse tekstvoorstel, is daar door Nederland mee ingestemd.

Artikel II

Japan was tot vorenvermelde verlaging van de bronbelasting op deelnemingsdividenden slechts bereid op voorwaarde dat daaraan de opnemings- en de bijstand bij invordering konden worden gekoppeld teneinde eventueel misbruik van de Overeenkomst tegen te kunnen gaan. Zo is overeengekomen een artikel op te nemen met betrekking tot de uitwisseling van inlichtingen. Indertijd is op Japans verzoek een desbetreffend artikel niet in de Overeenkomst opgenomen. De tekst van de nu opgenomen regeling komt, op een enkel redactioneel punt na, overeen met de overeenkomstige bepalingen in het Nederlandse standaardverdrag (Kamerstukken II 1987/88, 20 365, nrs. 1 en 2, blz. 42).

Op verzoek van Japan voorziet het Protocol tevens in de opnemings- en de bijstand bij invordering van een bepaling inzake wederzijdse bijstand bij invordering. De tekst van de bepaling inzake de door de landen te verlenen bijstand bij invordering alsmede de strekking van die bepaling wijken enigszins af van hetgeen Nederland bij de totstandkoming van haar belastingverdragen ter zake pleegt na te streven. Anders dan in een aantal recente Nederlandse belastingverdragen is de werkingssfeer van de regeling beperkt tot gevallen waarin beide landen van oordeel zijn dat de verdragsvoordelen zijn genoten door personen die daar geen recht op hebben. Japan heeft een dergelijke beperkte bijstandsbepaling ook opgenomen in enkele andere verdragen en hecht sterk aan uniformiteit in bewoordingen. Mede uit hoofde van dit laatste is er op verzoek van Japan van afgezien in de tekst van artikel 26B de in andere Nederlandse verdragen gebruikelijke bepalingen neer te leggen dat de vordering van het verzoekende land geen voorrang geniet in het aangezochte land en dat ten behoeve van de invordering van belastingvorderingen van het andere land de schuldenaar niet zal worden gegijzeld. Hieraan is mede debet het gegeven dat de Japanse wetgeving niet voorziet in het instrument van gijzeling ten behoeve van de invordering van belastingvorderingen. Een aanleiding die zou nopen om deze twee punten in de tekst van artikel 26B op te nemen is in casu ook niet aanwezig, nu Japan tijdens de besprekingen heeft verklaard dat het de Nederlandse opvattingen ter zake deelt. Bovendien bestaat tussen Japan en Nederland overeenstemming over het feit dat artikel 26B uitdrukkelijk geen verplichting bevat voor het aangezochte land om maatregelen te nemen die het niet zelf wenst te nemen.

Artikel III

Het Protocol treedt in werking op de dertigste dag na de datum waarop de akten van bekrachtiging worden uitgewisseld. De bepalingen ervan vinden toepassing met betrekking tot inkomsten van belastingjaren die beginnen op of na 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar waarin het Protocol in werking is getreden. Omdat het belastingjaar in Japan loopt van 1 april tot en met 31 maart, zijn de bepalingen van het Protocol met betrekking tot uit Japan afkomstige deelnemingsdividenden voor het eerst van toepassing op deelnemingsdividenden die worden betaald na 1 april van het jaar dat volgt op dat waarin het Protocol in werking is getreden. Van Nederlandse zijde is getracht de toepassing van de bepalingen van het Protocol, in elk geval wat betreft de bepalingen met betrekking tot de bronheffing op deelnemingsdividenden, zoveel mogelijk te doen aansluiten bij het tijdstip waarop de gewijzigde bepalingen van de hervormde Japanse belastingwetgeving van kracht werden en die de aanleiding zijn geweest voor het sluiten van dit Protocol. Dat was voor Japan onaanvaardbaar. Een eerdere toepassing dan thans overeengekomen zou te zeer ingrijpende gevolgen hebben voor de werking van het Japanse belastingstelsel.

Koninkrijkspositie

Het Protocol zal, evenals de Overeenkomst, voorshands alleen voor Nederland gelden.

De Staatssecretaris van Financiën,
M. J. J. van Amelsvoort

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek